

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/dla-mediow/komunikaty/100554,Sledztwo-OKSZpNP-w-Krakowie-w-sprawie-zabojstw-obywateli-polskich-na-granicy-cze.html>
2021-06-15, 05:27

Śledztwo OKSZpNP w Krakowie w sprawie zabójstw obywateli polskich na granicy czechosłowacko-austriackiej i czechosłowacko-niemieckiej

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Krakowie prowadzi śledztwo w sprawie zabójstw obywateli polskich, którzy w latach 1949–1989, uciekając z Polski do państw Europy Zachodniej, usiłowali przekroczyć granicę czechosłowacko-austriacką i czechosłowacko-niemiecką.

Uciekinierzy z Polski wybierali drogę przez granicę czechosłowacko-austriacką i czechosłowacko-niemiecką uznając, że będzie to łatwiejsza droga dotarcia na zachód Europy w porównaniu z pilnie strzeżoną granicą między NRD i RFN. Było to jednak błędne przekonanie.

W toku śledztwa ustalono bowiem, że wydłuż tej granicy Straż Graniczna Czechosłowacji pobudowała trzy równoległe rzędy drutów kolczastych rozpiętych na drewnianych słupach, z których środkowy został podłączony do prądu elektrycznego o napięciu od 4 000 do 5 000 volt. Na ogrodzeniu nie umieszczono znaków zawierających ostrzeżenia o zagrożeniu porażenia prądem w przypadku dotknięcia drutów, co więcej, prąd elektryczny płynął środkowym ogrodzeniem, a zatem śmiertelna pułapka czyhała na osobę, która bez problemu sforsowała pierwszą zaporę, utwierdzając się w przekonaniu, iż pokonanie dalszej przeszkody nie będzie stanowiło problemu. Granica miała także szereg innych zabezpieczeń w postaci zaoranego pasa ziemi, na którym widoczne były ślady stóp człowieka, pól minowych, specjalnie szkolonych psów i uzbrojonych funkcjonariuszy.

W śledztwie ujawniono wstrząsające okoliczności śmierci osób usiłujących przekroczyć ową granicę, w tym przypadki dobijania przez funkcjonariuszy Czechosłowackiej Straży Granicznej, poprzez ponowne rażenie prądem elektrycznym, żyjących jeszcze uciekinierów, którzy stracili przytomność, zawiśli na ogrodzeniu z drutu kolczastego.

Jednym z celów śledztwa było ustalenie pełnej listy obywateli polskich, którzy zostali pozbawieni życia podczas ucieczki do Europy Zachodniej. Jest to trudne zadanie, bowiem w dokumentach wytworzonych przez czechosłowacką Służbę Bezpieczeństwa nazwiska polskich ofiar nierzadko były podane w niewłaściwym brzmieniu, ponadto ciała uciekinierów kremowano i pochowano w bezimiennych mogiłach. Należy także zwrócić uwagę, że ofiarami byli w większości ludzie młodzi, którzy nie zdążyli założyć rodzin, a ich najbliżsi zwykle już nie żyją, co dodatkowo utrudniało poczynienie ustaleń w tym zakresie. Pomimo tego zdołano ustalić dane 31 Polaków, którzy stracili życie w czasie próby ucieczki

do wymarzonego lepszego życia na Zachodzie. Zdołano także ustalić miejsca na cmentarzach w Brnie, Czeskich Budziejowicach i Bratysławie, gdzie pochowano ich prochy.

Na obecnym etapie postępowania zgromadzono kompletny materiał dowodowy, a śledztwo wkroczyło w fazę badania możliwości pociągnięcia do odpowiedzialności karnej osób, które w przestępczy sposób doprowadziły do śmierci obywateli polskich.

Prokurator
Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu w Krakowie

Wojciech Pardyak

Kraków, 29 maja 2020 roku